

СЕКЦІЯ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ АВТОЗАПЧАСТИН В УМОВАХ НЕСПРИЯТЛИВОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

*Нагачевська Т.В., к.е.н., доцент, Руба М.О., студент,
КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, Україна*

Ринок автозапчастин задовольняє потреби населення, підприємств, організацій у відповідних продуктах та послугах з метою ефективного і доцільного використання автомобільного транспорту. Він є складовою ринку товарів і послуг, його видовим компонентом, товарообіг якого складає близько 2 млрд. дол. США. Ринок автозапчастин є певною мірою відображенням ринку автомобілів, які продаються та експлуатуються в Україні. Дестабілізація світових економік, спричинена світовою фінансовою кризою, боляче вдарила по багатьох ринках країни. Найбільш сильно постраждав саме автомобільний ринок, продажі на якому істотно скоротились. Саме тому актуальним є питання сприяння його розвитку шляхом запровадження державою регулятивних заходів.

В сучасних ринкових умовах характерною рисою функціонування ринку автозапчастин є одночасний продаж нових оригінальних автозапчастин, які перебували в експлуатації, відновлених та неоригінальних. Виділяють два основні компоненти ринку: ринок споживача, де формуються запити на автозапчастини/послуги, та ринок продавця/виробника, діяльність суб'єктів якого спрямована на задоволення цих запитів.

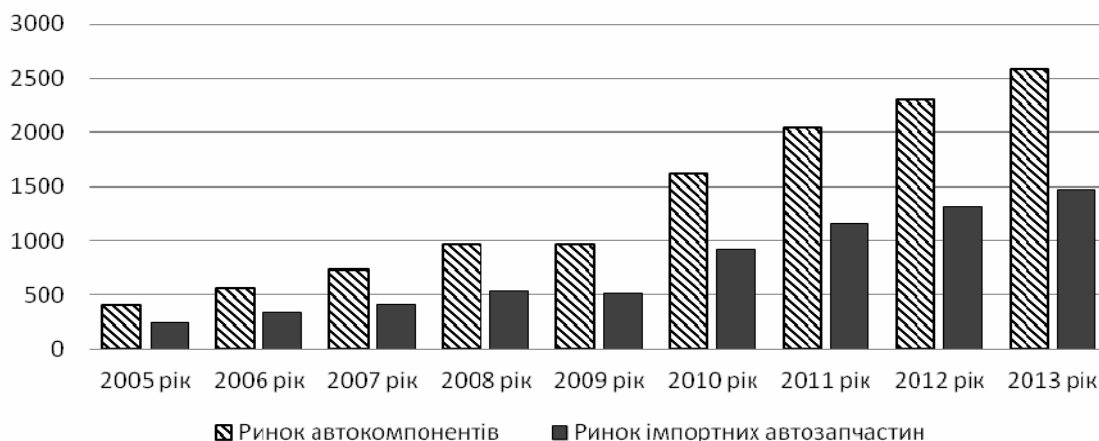
За період 2005-2013 рр. цільовий парк автомобілів поступово зростав і збільшувався у 3,55 рази. За цей же період відмічаються тенденції зростання товарообігу авто компонентів, і в т.ч. – імпортних автозапчастин: товарообіг авто компонентів зріс із 413,1 млн. дол. США до 2579,7 млн. дол. США, імпортних автозапчастин із 246,0 млн. дол. США до 1469,5 млн. дол. США. При цьому треба відмітити, що частина імпортних автозапчастин останні 4 роки залишається незмінною в загальному обсязі автокомпонентів – 57%, складаючи більшу частину структури загального обсягу товарообігу.

Ринок автозапчастин розвивається значно більшими темпами ніж ринок цільових автомобілів. Стабільно висока частка імпортних автозапчастин в загальному товарообігу на вітчизняному ринку автозапчастин передбачає розгалужену систему комерційних зв'язків із зарубіжними партнерами.

Загальними рисами вітчизняного ринку автокомплектуючих є:

- ринок динамічний;
- ринок розвивається позитивно, тобто зростає;

- під впливом попиту, постійно змінюється структура споживання, що впливає на структуру товарообігу автокомплектуючих;
- в загальному товарообігу автокомплектуючих питому частину складають автозапчастини.

Рис.1. Динаміка товарообігу загального ринку автокомплектів та імпортних автозапчастин в Україні

Джерело: складено авторами за даними [3]

Аналіз стану ринку авто комплектуючих засвідчує, що основну його частину (65%-69%) складає ринок автозапчастин. Його обсяг і динаміка наведені в табл. 1:

Таблиця 1

Структура і динаміка вітчизняного ринку автозапчастин

Показники	2011 рік		2012 рік		2013 рік	
	Сума, тис. дол. США	Частка в загальному обсязі	Сума, тис. дол. США	Частка в загальному обсязі	Сума, тис. дол. США	Частка в загальному обсязі
Оригінальні імпортні запчастини	647000	40,77	659000	35,83	685000	34,94
Оригінальні запчастини вироблені в Україні	5000	0,32	4940	0,27	4730	0,24
Вторинні імпортні автозапчастини	924183,6	58,25	1164818,9	63,33	1260300,06	64,28
Вторинні автозапчастини вироблені в Україні	10150	0,64	10230	0,56	10310	0,53
Бувші у використанні відновлені автозапчастини	234	0,02	247	0,01	249	0,01
Всього	1586617,6	100	1839235,9	100	1960589,06	100

Джерело: побудовано авторами за даними [3]

Частка імпортованих автозапчастин (оригінальних та вторинних) складає за останній період (2013 рік) 99,22% всього ринку автозапчастин України. (табл. 1). В той самий час частка запчастин (оригінальних та вторинних) вироблених в Україні складає менше одного відсотка (0,77%). Це означає, що абсолютна більшість автозапчастин, що є наявними на вітчизняному ринку є об'єктами імпорту.

Виходячи з проведеного аналізу можна побачити, що Україна є абсолютно імпортозалежною країною у галузі автозапчастин. Країна на сьогоднішній день не виробляє автозапчастини, і всі виробники легкових автомобілів на території держави, як іноземні так і національні не маючи змоги використовувати у виробництві автозапчастини українського походження змушені їх імпортувати з інших країн світу.

Українські заводи, які у своєму виробництві використовують імпортні автозапчастини, є зацікавленими у зниженні ставок мита на дану продукцію. Дані заходи дозволять їм виготовляти автомобілі дешевше, таким чином збільшуючи прибутковість їхньої діяльності.

З іншого боку, заводи які використовують у виробництві автозапчастини вироблені власноруч (вітчизняний товар) будуть отримувати збитки. Адже значно дешевше для них стане імпортування автозапчастин ніж власне їх виробництво.

Таким чином, за умов несприятливого зовнішнього середовища, для збереження вітчизняного ринку автозапчастин та авто компонентів нами пропонується виконання наступних рекомендаційних пропозицій:

1. Встановлення найвищих можливих митних ставок на автозапчастини, аналоги яких виробляються в Україні. Виходячи з того, що Україна підписала у 2008 році угоду зі Світовою організацією торгівлі (СОТ) і зобов'язана виконувати перед даною організацією певні зобов'язання щодо зниження митних ставок максимально можливою на сьогоднішній день ставкою мита на автозапчастини є ставка 10%. Завдяки цьому держава зможе захистити вітчизняних виробників автозапчастин, стимулювати їхню діяльність, і одночасно отримувати більше коштів у бюджет.

2. Зниження ставок мита на товари імпорту, аналогів яких в Україні не існує.

Таким чином, автомобілебудівні заводи матимуть змогу отримувати більший дохід від власної діяльності шляхом скорочення суми митних платежів на імпортовані запчастини. Підвищення доходності дасть змогу заводам розвивати автомобілебудівну галузь України.

Список літератури:

1. Закон України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 №584-VII.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/.
4. Ринок автозапчастин 2009-2010 року - здійснення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poglyad.com/blog-4/post-443>.